បាយត្រជាក់ទៅវិញ...។ វាក៏ចេញប្រកាសបិទព្រោងព្រាតមានសេចក្តីជាអាទិថា ៖ បើបងប្អូនខ្មែរណាបានជាជ្រួលខ្លួនទៅបំរើបារាំង ឥឡូវនេះស៊ីវិលត្រឡប់មកកាន់ទីលំនៅរៀងៗខ្លួនវិញចុះ រដ្ឋាភិបាលស្រោចស្រង់ជាតិឈប់ប្រកាន់យកទោស ចាប់តាំងពីថ្ងៃចេញប្រកាសនេះទៅ ។

មានជាឧទាហរណ៍មួយដ៏អស្ចារ្យ, យាយទៀងបានចាំជានិច្ចដូចតទៅ ៖

– ថ្ងៃដែលអ្នកស្រីកឹមចូលដល់ដែនដីរំដោះ យួនវៀតមិញបែរជាចាប់ខ្លួនគាត់នាំយកទៅឃុំឃាំងទៅវិញ ។ លុះថ្ងៃតុលាការរបស់វៀតមិញនាំខ្លួនគាត់មកកាត់ទោស គាត់មិនចេះភាសាយួន វៀតមិញក៏ហៅនាងទៀងចូលទៅបកប្រែ ។ ទីបំផុតតុលាការកាត់សេចក្តីថា ៖ Tu Hin សម្លាប់ចោល ! ។ នាងទៀងឮពាក្យនេះញ័រញាក់បកប្រែមិនកើត...

ស្រាប់តែលោកចាងហ្វាងបែរភ្នែកសម្លឹងនាងទៀង ព្រមទាំងឧទានថា ៖ «សុំយោបល់មិត្តទៀង ! Xin y Kien don chi Tien ! » ។ ពេលនោះនាងទៀងខំប្រមូលអារម្មណ៍ឲ្យបាននឹងនរ រួចនិយាយវែកញែករដិបរដុបថា ៖ « តាមយោបល់របស់ខ្ញុំ បើបក្សសម្លាប់បងកឹមក៏គ្មានប្រយោជន៍អ្វីដល់បក្សទាល់តែសោះ ! តែបើយើងលើកលែងទោសឲ្យគាត់រួចខ្លួនវិញ ការនេះនឹងមានប្រយោជន៍ច្រើនដល់បក្ស គឺយើងឲ្យតម្លៃដល់ប្រកាសដែលយើងកំពុងបិទព្រោងព្រាត អំពាវនាវលើកលែងទោសខ្មែរដែលយល់ច្រឡំទៅបំរើបារាំងនោះ... » ។ ពេលនោះតុលាការក៏ផ្អាកដកថយទៅជំនុំគ្នាយ៉ាងស្ងាត់មួយសន្ទុះធំ ទើបចេញមកវិញ ។ លោកចាងហ្វាងញញឹមបែរភ្នែកសម្លឹងនាងទៀងព្រមទាំងនិយាយថា ៖ « ត្រូវ ! យោបល់របស់សមមិត្តទៀងពិតជាត្រូវ បើយើងសម្លាប់មិត្តកឹម ប្រកាសដែលយើងចេញផ្សាយនោះពិតជាឥតប្រយោជន៍ ។ល។ ពេលនេះយើងសំរេចឲ្យមិត្តកឹមរួចខ្លួន ! » ។

ប៉ុន្តែតុលាការបង្ខំឲ្យនាងទៀងចុះហត្ថលេខាធានាមិត្តកឹមយ៉ាងស្ងាត់បំផុត បើបងកឹមបែរជាក្បត់វៀតមិញ នាងទៀងត្រូវទទួលទោសស្លាប់ជំនួស ។

ចាប់តាំងពីថ្ងៃប្រកាសលើកលែងទោសខ្មែរនោះមក វៀតមិញបង្កើតបង្កើនភ្នាក់ងារចិត្តសាស្ត្រអប់រំយ៉ាងហ្មត់ចត់តាមផែនការថ្មី រួចបញ្ជាឲ្យដើរឃោសនានៅគ្រប់ៗភូមិដែលខ្មែរកម្ពុជាក្រោមកំពុងអង្គុយអស់សង្ឃឹម, វាលៃធ្វើឲ្យមានសង្ឃឹមឡើងវិញ ។

ភ្នាក់ងារទាំងឡាយនោះ ពេលយប់តែងតែចូលទៅកាន់ភូមិខ្មែរឬជំរុំខ្មែរស្ថិតនៅក្បែរៗប៉ុស្តិ៍បារាំង ខំឃោសនានិយាយយ៉ាងទន់ភ្លន់ ផ្អែមល្ហែម វែកញែកញុះញង់ពន្យល់នូវវិបត្តិដ៏ពិតជាក់ស្តែងដែលកំពុងកើតមានឡើងរាល់ថ្ងៃនោះថា ៖ មិត្តៗឃើញទេ ! មិត្តៗរត់ចោលផ្ទះសំបែង រត់ចោលស្រែចំការ លះបង់ចោលទ្រព្យ

សម្បត្តិ, មានអ្នកខ្លះលះបង់ចោលគ្រួសារ ស្ម័គ្រចិត្តបូជាជីវិតចូលធ្វើទ័ពជំនួយបំរើបារាំងកំទេចវៀតមិញ... ផ្ទុយទៅវិញពេលបារាំងទទួលជ័យជំនះនៅឆ្នាំ១៩៤៦ បារាំងបែរជាប្រគល់អំណាចឲ្យក្រុម Viet Gian យួនក្បត់, ចោទសម្លាប់បងប្អូនខ្មែរវិរវក់ទៅវិញ ។ល។ ចំណែកភ្នាក់ងារវៀតមិញក្រុមមុននោះ ខ្វះការអប់រំមិនចេះធ្វើការមិនចេះដឹកនាំ បណ្ដោយឲ្យកើតវិវាទរវាងបងប្អូនខ្មែរនិងយួនកាប់សម្លាប់គ្នា ។ អព្ចតហេតុនេះបណ្ដាលឲ្យបាត់បង់ពេលវេលានិងនាំឲ្យយើងខាតប្រយោជន៍យ៉ាងច្រើន ។ កំហុសដ៏ធ្ងន់ៗនេះ ភ្នាក់ងារមុនត្រូវទទួល ។ ដូច្នេះអង្គការលើចេញបញ្ជាឲ្យចាប់ប្រមូលភ្នាក់ងារដែលប្រព្រឹត្តខុសនោះនាំយកទៅលត់ដំ ។

អង្គការលើបញ្ជូនមិត្តថ្មីៗ ដែលបានទទួលការអប់រំត្រឹមត្រូវ ឲ្យស្គាល់និងសន្និដ្ឋានរាស្ត្រខ្មែរកម្ពុជាក្រោមទុកដូចជាបងប្អូនមកជំនួស ។ ព្រោះយួននិងខ្មែរយើងមានកំណើតលើដីឥណ្ឌូចិន, យើងជាម្ចាស់ទឹកដីឥណ្ឌូចិន... រឿងអ្វីយើងទាស់ទែងគ្នា ? បែរជាទុកពេលឲ្យបារាំងជាជាតិបរទេសចូលមករាតត្បាតជិះជាន់, ឥឡូវជិត ១០០ឆ្នាំទៅហើយយើងជាប់នឹមបារាំងនេះ ។ មូលហេតុនេះ បាក់ហូ (ពាក្យយួនហៅហូ-ជីមិញថា អ៊ុំហូ) ជាប្រធានបក្សកុម្មុយនិស្តឥណ្ឌូចិនសំរេចបង្កើតសមាគមមិត្តភាពយួន-ខ្មែរ-លាវ ដើម្បីរួបរួមសាមគ្គីឲ្យបានមាំរឹងប៉ឹង រួចកំទេចដេញបារាំងដែលជាសត្រូវរួមរបស់មិត្តយើងដើម្បីរំដោះប្រទេសរៀងៗខ្លួន ។ល។ និង ។ល។

មានបងប្អូនខ្មែរយើងខ្លះមិនស្គាល់កលល្បិចយួនក៏សួរថា « ហេតុយ៉ាងដូចម្ដេចបានជាយួនវៀតមិញមិនឆ្លៀតឱកាសនោះសម្លាប់បំផុតពូជខ្មែរឲ្យអស់ទៅ ? ឬមួយក៏វាមានកលល្បិចយ៉ាងដូចម្ដេចទៅទៀត ? » ។

ចម្លើយ ៖ យួនវៀតមិញដែលមានការពិសោធន៍ជាច្រើនឆ្នាំមិនញញើតនឹងធ្វើសង្គ្រាមជាមួយបារាំងទេ ។ យួនស្គាល់ចំណុចខ្សោយរបស់បារាំងដែលជាជនជាតិចាញ់អាកាសធាតុក្ដៅនៅឧបទ្វីបឥណ្ឌូចិន មិនអាចធន់ទ្រាំនិងចំណីអាហារ, ទឹក និងរោគផ្សេងៗបានទេ ។ យួនបកស្រាយពន្យល់សមាជិកបក្សរបស់វាថា « បើសង្គ្រាមពន្យាពេលយូរវារីតតែប្រសើរសំរាប់នគរយួន ព្រោះបារាំងនាំអាវុធមកឲ្យនគរយួនទេតើ ! » ។

យួនវៀតមិញទទួលស្គាល់គុណសម្បត្តិរបស់ខ្មែរកម្ពុជាក្រោម ដែលជាជនជាតិមានចរិករឹងប៉ឹង អត់ធ្មត់ តស៊ូ ស្ទិតស្ទាញ ចេះធន់ទ្រាំនូវការលំបាកគ្រប់បែបយ៉ាង ហើយដែលភាគច្រើនជាអ្នកធ្វើស្រែចំការ, ចិញ្ចឹមសត្វ, នេសាទត្រី, បង្កង, បង្គារទៅលក់នៅតាមទីផ្សារនិងទីប្រជុំជននានា ដែលមានពួកជនជាតិយួនជាអ្នករស់នៅប្រកបរបរជាអ្នករដ្ឋការ ។

លុះដល់ពេលខ្មែរចូលខ្លួនទៅធ្វើជាទាហានជំនួយបារាំងអស់ទៅ យួនវៀតមិញ

ត្រូវទទួលវិបត្តិយ៉ាងធ្ងន់២យ៉ាង ៖

វិបត្តិទី១ ៖ យួនវៀតមិញត្រូវចំណាយជីវិតបូជួយអស់ជាច្រើន ដើម្បីទប់ទល់សង្គ្រាមនឹងបារាំង ។

វិបត្តិទី២ ៖ យួនវៀតមិញត្រូវខ្វះអ្នកធ្វើស្រែចំការ, នេសាទ ដើម្បីផ្គត់ភោគផលឲ្យប្រជាជនវានៅទីក្រុង ។

យល់ដូច្នេះភ្លាម យួនវៀតមិញត្រូវតែចាត់វិធានការបំបែកបំបាក់, ពួកទាហានជំនួយខ្មែរកម្ពុជាក្រោមចេញពីបារាំង ។ វាក៏កប់លាក់អាវុធឈប់ធ្វើសង្គ្រាមមួយរយៈសិនដើម្បីផ្លាស់ប្តូរនយោបាយ និងរកកលល្បិចថ្មីបោកខ្មែរកម្ពុជាក្រោមតទៅទៀត ។

មែន ! ហូ-ជីមិញចេញបញ្ជាឲ្យបង្កើតសមាគមមិត្តភាពយួន-ខ្មែរ-លាវ ដើម្បីបញ្ឆោលើកទឹកចិត្តខ្មែរកម្ពុជាក្រោមភ្លាម ។ ការពិតនោះវាប្រើគ្រប់មធ្យោបាយនៃអំពើព្រៃផ្សៃដើម្បីសម្លាប់ខ្មែរកម្ពុជាក្រោម ដែលជាអ្នកចេះដឹងខ្វះចខ្វីអស់ទៅហើយទុកតែខ្មែរដែលល្ងង់ខ្លៅដើម្បីស្រួលវាប្រើធ្វើខ្ញុំកញ្ជះវាតែប៉ុណ្ណោះ ។ រីឯយួនវៀតមិញដែលសុំចំណុះបំរើបារាំងឯណោះវិញ វាក៏បញ្ចេញចង្កូមយ៉ាងសាហាវបន្ថែមទៀតដើម្បីឲ្យបារាំងជួយកំចាត់ខ្មែរទាហានជំនួយចេញពីខ្លួន ។

កលល្បិចដ៏ចម្លែកអស្ចារ្យមួយមានដូចតទៅ ៖

- ក្នុងខែមិថុនា១៩៤៦, ស្រាប់តែឃើញគេចាប់ស្រីៗខ្មែរកម្ពុជាក្រោម១៥នាក់ដែលជាអ្នកលក់អង្ករ ហើយត្រូវគេបណ្តើរជាជួរយកទៅឃុំក្នុងគុកធំ ស្ថិតនៅខាងក្រោយសាលាខេត្តត្រាវិញ ។ បន្ទាប់មកទើបដឹងថា យួនដែលជាខ្ញុំបំរើបារាំងបានចោទស្រីៗទាំងនោះថា លក់អង្ករមានអំបែងដបងមបែងកែវ ។ លុះទាហានជំនួយខ្មែរកម្ពុជាក្រោមទិញអង្ករនោះយកទៅដណ្តាំបាយបរិភោគ ក៏បណ្តាលឲ្យអ្នកបរិ-ភោគតាំងនោះត្រូវរបួសដាច់ក្រពះស្លាប់យ៉ាងវេទនាជាទីបំផុត ។

ចុះហេតុយ៉ាងម៉េចបានជាអង្ករមានអំបែងដបអំបែងកែវ ? លុះយូរលង់មកទើបយើងខ្មែរកម្ពុជាក្រោមដឹងថារឿងដ៏ចម្លែកនេះជាកលល្បិចរបស់ក្រុមយួនអតីតវៀតមិញដែលសុំចំណុះបំរើបារាំង ។ វិច្ឆេតកម្មនេះមានប្រយោជន៍ពីរយ៉ាងដល់យួន ៖

១- វាធ្វើឲ្យមានចលាចលដើម្បីបន្លាចស្រីៗខ្មែរអ្នកលក់អង្ករឲ្យឈប់ប្រកបរបរនេះ ។

២- បើគ្មានអ្នកលក់ហើយ អង្ករត្រូវខ្វះខាត ដូច្នេះទាហានជំនួយដែលបំរើបារាំងទាំងនោះ ត្រូវតែនាំគ្នាវិលត្រឡប់មកធ្វើស្រែចំការវិញ ។ សូមជំរាបថា នៅក្នុងកាលៈទេសៈនោះ នៅកម្ពុជាក្រោមមិនទាន់មានម៉ាស៊ីនកិនស្រូវ ឲ្យបានគ្រប់គ្រាន់

នៅឡើយទេ ។ ស្រីៗនាំគ្នាកិនស្រូវដោយដៃ ជាន់អង្ករដោយជើង រួចរែងរើសយ៉ាងស្អាតដាក់ក្នុងកញ្ជើធំៗ រែកយកទៅលក់ឲ្យទាហានជំនួយនៅក្នុងបន្ទាយ ។ នៅតាមដងផ្លូវមានស្រីៗយួនធ្វើវិច្ឆេទកម្មធ្វើពុតសុំទិញអង្ករ ដោយលួចបន្លំដាក់អំបែងដបអំបែងកែវចូលក្នុងអង្ករនោះ ។ ខ្ញុំសូមលើករឿងមួយយកមកជូនបងប្អូនខ្មែរពិចារណាពីកលល្បិចយួនហាណូយជាវៀតណាមជាអតីតវៀតមិញ ជាអតីតវៀតកុងដែលនាំយកមកសាបព្រួសក្នុងប្រទេសកម្ពុជាកាលពីឆ្នាំ១៩៨២ ដើម្បីកំចាយខ្មែរដូចតទៅ ៖

តាមសេចក្តីរាយរ៉ាប់របស់យាយផុន ដែលមកដល់ប្រទេសបារាំង កាលពីថ្ងៃ ២-១១-៨៥ បានបញ្ជាក់ប្រាប់យាយទៀងផ្ទាល់ថា គាត់ក៏យល់ច្រឡំដូចបងប្អូនខ្មែរដទៃទៀតដែរ ដែលស្មានថាយួនចូលមកជួយខ្មែរ ។ ស្រាប់តែឆ្នាំ១៩៨២មានព្រឹត្តិការណ៍ដ៏ចម្លែកមួយបានកើតឡើងគួរឲ្យតក់ស្លុត ។ យួនបានបញ្ជូនស្រីយួនក្មេងៗទុកក្រចកវែងៗលាបថ្នាំក្រចកពណ៌ក្រហមចាស់ ដែលនៅក្នុងក្រចកនោះមានបង្កប់លាក់ថ្នាំបំពុលយ៉ាងសាហាវ ។ ក្នុងខែមេសា១៩៨២ នៅរដ្ឋធានីភ្នំពេញមានកើតចលាចលយ៉ាងខ្លាំង ដែលបណ្តាលមកពីអង្ករ នំបញ្ចុក នំពោត បន្លែ ផ្លែឈើផ្សេងៗ មានជាតិពុលដែលសម្លាប់អ្នកបរិភោគឲ្យស្លាប់ជាហូរហែ ។ មានស្រីយួនមួយក្រុមទៀតនាំផ្លែត្របែកបីស្រុកយួន ដែលមានបង្កប់ជាតិពុលនៅខាងក្នុង ហើយយកមកលក់នៅភ្នំពេញ ។ អ្នកបរិភោគត្រូវស្លាប់ជាបន្តៗ ។ យាយផុនបញ្ជាក់ថាបានឃើញផ្ទាល់ភ្នែកនូវជនជាតិបរទេសពីរនាក់ ដែលមានលំនៅនៅក្បែរផ្ទះគាត់ហើយដែលបានបរិភោគផ្លែត្របែកនោះប្រកាច់ស្លាប់នៅនឹងកន្លែងមួយរំពេចយ៉ាងសែនវេទនា ។ គាត់បន្តទៅទៀតថា គាត់មានអាយុ៧១ឆ្នាំហើយ គាត់មិនដែលនឹកនាថានឹងចាកចោលស្រុកទេ តែដោយសារការឃើញនឹងភ្នែកគាត់យ៉ាងប្រត្យក្សបែបនេះ ព្រមទាំងឃើញបងប្អូនខ្មែរយ៉ាងច្រើនលើសលប់ ដែលខ្លាចថ្នាំពុលកំពុងតែដឹកកូនជញ្ជូនចៅភៀសខ្លួនជាហូរហែ គាត់ក៏កើតសេចក្តីតក់ស្លុតជាខ្លាំង ក៏សំរេចចិត្តកាន់ឈើច្រត់ទប់ខ្លួនចាកចោលស្រុកខ្មែរមកតាមគេឯងដែរទៅ ។

ចំណែកឯខ្មែរកម្ពុជាក្រោមវិញគេបានស្គាល់កលល្បិចអមនុស្សធម៌របស់វៀតមិញនេះច្បាស់ណាស់ ។ ប៉ុន្តែ « ចុះទឹកក្រពើ, ឡើងលើខ្លា » ខ្មែរកម្ពុជាក្រោមនៅពេលនោះជាកូមកំព្រាដែលប្រៀបបីដូចជាត្រីដែលគេចាប់បញ្ចូកពាងទុករួចទៅហើយ... មិនចេះភាសាយួន ភាសាបារាំង គ្មានមធ្យោបាយចាកចេញពីស្រុករកសន្តិភាព សេរីភាពនឹងគេ ម៉្លោះហើយក៏សម្ងំស្ងៀមបិទមាត់ធ្វើស្រែចំការជាធម្មតាទៅ ។ ចំណែកឯអង្គការលើរបស់វៀតមិញវិញ ក៏បញ្ជូនភ្នាក់ងារថ្មីមកជំនួសគ្រប់ទីកន្លែងទាំងអស់ ដោយប្រើអាកប្បកិរិយាទន់ភ្លន់ សំដីផ្អែមត្រជាក់ចូលមកទាក់

ទងមិត្តភាពជាមួយខ្មែរយ៉ាងជិតស្និទ្ធនៅតាមទីលំនៅ ។ វាហៅមនុស្សចាស់ថា ម៉ែឪ ឬអ៊ុំ, ហៅក្មេងៗថាសមមិត្ត ។

នៅពេលបើកអង្គប្រជុំម្តងៗ ប្រធានតែងតែដើរស្ទាបអង្អែលចាស់ទុំខ្មែរធ្វើហាក់ដូចជាស្រឡាញ់ណាស់ ។ វាញុះញង់ដោយនិយាយច្រំដែលៗថា បារាំងជាសត្រូវរួមរបស់យើង យើងជាប់នឹមអាណានិគមបារាំងជិត១០០ឆ្នាំទៅហើយ ។ ពេលនេះយើងត្រូវតែរើបំរះចេញពីនឹមនេះដើម្បីសេរីភាព ឯភារៈកិច្ចដែលត្រូវវាយកំទេចបារាំងគឺក្រុមខ្ញុំបួដួយជាអ្នកធ្វើ ។ សមមិត្តខ្មែរមិនបាច់ហត់នឿយដោយកាន់អាវុធទេ ។ អង្គការលើសូមសមមិត្តតាំងចិត្តឲ្យនឹងនរបន្តកិច្ចការធ្វើស្រែ ធ្វើចំការ ចិញ្ចឹមសត្វ នេសាទត្រីបង្កងទៅបានហើយ ។ អង្គការលើសុំអំពាវនាវដល់សមមិត្ត ឲ្យជួយបរិច្ចាគធ្វើវិភាគទាន ដោយបង់ប្រាក់ក្នុងម្នាក់ៗចំនួន 0,50 Piastre ព្រមទាំងអង្ករ២០លីត្រ (គឺ១តៅ) ។

❑ ❑
❑

ក្នុងខែកញ្ញា១៩៤៦ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសិក្សាធិការនិងអប់រំនៅព្រៃនគរ បានចេញប្រកាសតែងតាំងកញ្ញាទៀងជាគ្រូបង្រៀន ព្រមទាំងបញ្ជូននាងមកកាន់ខេត្តត្រាវិញ ។ តាំងពីដើមមកមិនដែលមានស្ត្រីខ្មែរជាគ្រូបង្រៀនឡើយ ។ នៅឆ្នាំសិក្សា១៩៤៦-៤៧ មានស្ត្រីខ្មែរកម្ពុជាក្រោម២នាក់ បានត្រូវគេតែងតាំងជាគ្រូបង្រៀន ។ គេបញ្ជូននាងទៀងទៅកាន់ប៉ុស្តិ៍ង៉ាបា ស្រុកត្រាកូវ ដើម្បីបង្រៀនមុខវិជ្ជាភាសាបារាំង-ខ្មែរដល់កូនសិស្សខ្មែរ ។ ស្រុកត្រាកូវមានសុទ្ធតែខ្មែរកម្ពុជាក្រោម ដែលតាំងទីលំនៅពាសពេញតាំងពីច្រើនសតវត្សមកហើយ ។ គេសង្កេតឃើញមានជនជាតិយួនបន្តិចបន្តួច ដែលមានមុខរបរជាអ្នករដ្ឋការ និងជាអ្នកលក់ដូរខ្លះៗដែលតាំងទីលំនៅនៅតាមទីផ្សារតែប៉ុណ្ណោះ ។

វាស្ត្រខ្មែរកម្ពុជាក្រោមនៅស្រុកត្រាកូវ ប្រកាន់មិនឲ្យកូនរៀនសូត្រទេ ព្រោះតាមការកត់សំគាល់ កាលណាកូនចេះដឹងតែងតែមានវិបត្តិផ្សេងៗ ត្រូវតែរត់ចោលស្រុកចោលម៉ែឪ ស៊ឹងគ្មាននរណាអាចបានរស់នៅជួបជុំគ្រួសារឡើយ ។ ចំណែកឯកូនស្រី ម្តាយឪពុកមិនឲ្យទៅរៀនសូត្រជាដាច់ខាត ព្រោះយល់ថាកាលណារៀនសូត្រចេះដឹងហើយ មុខតែសរសេរសំបុត្រស្នេហាទៅឲ្យប្រុសៗ...

លោក ប៉ាន-ឡូវ ជាអធិការបឋមសិក្សាជាតិខ្មែរប្រចាំនៅក្នុងអធិការកិច្ចចំរុះខេត្តត្រាវិញ លោកចេញលិខិតបញ្ជា (Ordre de Service) ឲ្យនាងទៀងទៅកាន់ទីនោះដើម្បីបង្ហាញជាគំរូ...។ ពេលនោះមានការផ្អើលរំជើបរំជួល វាស្ត្រខ្មែរកម្ពុជា

ក្រោមនៅស្រុកត្រាកូវឈ្មួរឆរចង់ឃើញមុខអ្នកគ្រូជាស្ត្រីខ្មែរកម្ពុជាក្រោម ។

ចំណែកយួនជាយៀកមិញមានការចាប់អារម្មណ៍មកពីវាត្រូវការស្ត្រីខ្មែរកម្ពុជាក្រោមរបៀបនេះជាយូរហើយ ។

ចុងខែធ្នូឆ្នាំ១៩៤៦ កងទ័ពជំនួយខ្មែរប្រចាំប៉ុស្តិ៍ង៉ាបា រត់ចាកចេញពីបន្ទាយជិតអស់...

ឱកាសមកដល់យ៉ាងនេះ យួនវៀតមិញស្ទុះស្ទាក្រោកឡើងកំទេចបារាំងសារជាថ្មី ។ ដូចនៅយប់ថ្ងៃទី៣១-១២-៤៦ វៀតមិញចាប់ព័ទ្ធវាយកំទេចប៉ុស្តិ៍ង៉ាបា ។ ចំណែកយួនអ្នករដ្ឋការនិងអ្នកលក់ដូរ វាចាត់កំទេចស្បៀងអាហារចោលទាំងអស់រួចវាប្រមូលគ្នាទៅរួមដៃជាមួយវៀតមិញភ្លាម ។

ដូច្នេះនៅថ្ងៃទី៤-១-៤៧ នាយសែហ្សប៉ុស្តិ៍ជាតិបារាំងអាយុប្រហែល៣៣ឆ្នាំ មានអ្នកនៅក្រោមបង្គាប់ទី១ជាជាតិយួនអាយុប្រហែល៥០ឆ្នាំឈ្មោះអុងបាវ ។ អ្នកនៅក្រោមបង្គាប់ទី២ជាជាតិខ្មែរអាយុប្រហែល៣៥ឆ្នាំ ឈ្មោះគឹម-សាញ់ ប្រជុំគ្នាសំរេចជាបន្ទាន់ថាត្រូវតែនសគ្គាដកថយបោះបង់ប៉ុស្តិ៍ង៉ាបាចោល ហើយរត់ទៅកាន់ទីរួមខេត្តត្រាវិញ ដែលមានចម្ងាយជាង៣៧គ.ម. ។ ព្រោះប៉ុស្តិ៍ង៉ាបាត្រូវវៀតមិញកាត់ផ្តាច់ការទាក់ទង ទាំងពត៌មាន ទាំងស្បៀងអាហារ ទាំងគ្រាប់រំសេវ ។ ក្នុងគ្រាអាសន្ននោះ លោកអ្នកដែលបួរស្លាប់រស់រត់តាមបារាំងគឺ ៖ អុងបាវ, គឹម-សាញ់, គ្រូបង្រៀនជាតិខ្មែរ៣នាក់គឺ លោកគឹម-ដាក់, ថាច់-ថោន និងកញ្ញាទៀង ព្រមតាំងគ្រួសារទាហានជំនួយខ្មែរកម្ពុជាក្រោមទាំងចាស់ទាំងក្មេងស្រីប្រុសមានចំនួន២០០នាក់ ។

នៅពេលនោះ នៅតាមផ្លូវទៅកាន់ទីរួមខេត្តត្រាវិញ មានឧបសគ្គជាច្រើននិងយ៉ាងធ្ងន់ ។ ព្រោះពីប៉ុស្តិ៍ប៉ាង៉ាទៅទីរួមខេត្តត្រាវិញមានព្រែកធំបីនិងព្រែកតូចបី ។ ដើម្បីនឹងឆ្លងព្រែកនិមួយៗ គេត្រូវកាត់តាមស្ពាន ។

ក្នុងខែធ្នូនិងមករា ទឹកកំពុងជោរជន់លិចមានជំរៅពី២.៥០មឡើងទៅ ទឹកហូរត្របាញ់ «បែកក្បាលត្រែង» វៀតមិញដុតបំផ្លាញស្ពានចោលខ្ទេចខ្ទីអស់ ។ នៅចុងស្ពានម្ខាងៗ វៀតមិញបញ្ជាឲ្យបូដួយជីករណ្តៅបង្កប់ខ្លួនវាចាំលបបាញ់អ្នកដំណើរជាស្រេច ។

នៅព្រលឹមថ្ងៃទី៥-១-៤៧ ពេលពួកយើងបណ្តើរគ្នាចេញពីប៉ុស្តិ៍ង៉ាបា បានចម្ងាយប្រហែលតែមួយគីឡូម៉ែត្រប៉ុណ្ណោះ ក៏ជួបឧបសគ្គទៅហើយ គឺតាំងដំណើរទៅមុខមិនរួច ថយក្រោយក៏មិនកើត ព្រោះមានព្រែកមួយយ៉ាងធំទឹកកំពុងហូរត្របាញ់កាត់ផ្លូវថ្នល់ ស្ពានដែលសំរាប់ដើរឆ្លងកាត់ព្រែកនោះមានប្រវែង៥០ម៉ែត្រ ត្រូវបូដួយដុតឈើបំផ្លាញខ្ទេចនៅសល់តែស្ទួដែក ។ ពេលនោះមានទ័ពជំនួយខ្មែរខ្លះ

ដែលនៅលើវផ្សេងព្រៃងដើរតាមស្ពដែក ក៏ត្រូវបូដូយបាញ់ទម្លាក់ទឹកប្រេងៗ ។ នៅគ្រាអាសន្នធ្ងន់ធ្ងរយ៉ាងនេះ សែហ្វប៉ុស្តិ៍ជាតិបារាំង លោកគ្រូគឹម-ដាក់ និងទ័ពជំនួយខ្មែរកម្លោះៗចំនួន២០នាក់ ផ្សងព្រេងលបលួនចុះក្នុងព្រៃក បណ្ដែតខ្លួនតាមខ្សែទឹកហូររួចឆ្លងទៅកាន់ត្រើយម្ខាង ចាកផុតគ្រោះថ្នាក់នៅលើកទី១ ។ បន្តដំណើរទៅមុខទៀត ! ប៉ុន្តែអស់លោកទាំងឡាយនោះ ដោយឃ្លានបាយផង ដោយស្រេកទឹកផង ក៏នាំគ្នាចូលទៅទាក់ទងនឹងរាស្ត្រខ្មែរកម្ពុជាក្រោមនៅតាមភូមិដូចជា ភូមិចៃឌី, ភូមិចុងព្រៃ, ភូមិកំពង់ទូកត្រោកជាដើម ក៏ដូចជាបណ្ដើរគ្នាចូលអន្ទាក់របស់បូដូយទៅវិញ ។ ព្រោះនៅតាមដងផ្លូវ វៀតមិញបញ្ជាឲ្យបូដូយចាត់ការរៀបចំដាក់អន្ទាក់ពួនស្ទាក់តាមភូមិខ្មែរតាំងទីលំនៅ ។ បើអ្នកភៀសខ្លួនទាំងឡាយនោះដើរចូលរកសុំបាយទឹក ត្រូវបូដូយបាញ់សម្លាប់ចោលភ្លាម ។ ដូច្នេះក្រុមនោះត្រូវបូដូយបាញ់សម្លាប់ចោលជាហូរហែរ ។ លុះមកដល់ក្រុងត្រាវិញ សល់នៅរស់តែសែហ្វប៉ុស្តិ៍ជាតិបារាំងនិងលោកគ្រូគឹម-ដាក់ពីរនាក់ប៉ុណ្ណោះ ។ ចំណែកអ្នកភៀសខ្លួនដែលជាប់កុននៅមាត់ព្រែកទី១នោះ ត្រូវវៀតមិញចាប់ចងភ្នែកចងដៃ បណ្ដើរនាំទៅកាន់មាត់ទន្លេខាងលិចភូមិបេនឃឿ ។ វៀតមិញចេញបញ្ជាឲ្យទាហានជំនួយខ្មែរកម្ពុជាក្រោមឈរមួយក្រុមៗជាមួយប្រពន្ធកូនចំនួន១៥០នាក់ ទាំងចំណងនៅភ្នែកនិងដៃ រួចវារះមីត្រៃយ៉ៃតមកស្រោចលើជនអភ័ព្វទាំងនោះស្លាប់យ៉ាងអាណោចអធមជាទីបំផុត ។ ចំណែកអុងបាវ និងគឹម-សាញ់ វាបង្គាប់ឲ្យជីករណ្ដៅខ្លួនឯងល្មមអង្គុយត្រឹមក រួចចុះទៅអង្គុយក្នុងរណ្ដៅនោះ ឲ្យបូដូយសម្លាប់ចោលខ្មោចក្នុងរណ្ដៅបង្ហាញសាធារណជនមើលដោយសេរី ទើបយកទៅបញ្ចុះ៤ថ្ងៃក្រោយ ។

កំណែនវៀតមិញ

នៅពេលព្រលឹមនៃថ្ងៃទី៦-១-៤៧ បូដូយចាប់លោកគ្រូថាច់-ថោន និងអ្នកគ្រូទៀងចងភ្នែកជិតរៀងៗខ្លួន ហើយចងដៃអ្នកទាំងពីរក្នុងចំណងតែមួយ នាំយកទៅកាន់ភូមិបេនឃឿវិញ ។

មកដល់ភូមិបេនឃឿ លោកថាច់-កែនអ្នកស្មគ្រចិត្តបំរើវៀតមិញជាយូរមកហើយៗដែលត្រូវជាឪពុកក្មេកលោកគ្រូថាច់-ថោន បានសុំធានាកូនប្រសារគាត់បំបែកចេញពីអ្នកគ្រូទៀងបាត់ទៅ...។ រីឯនាងកញ្ញាទៀងត្រូវវៀតមិញបង្ខាំងទុកទាំងភ្នែកជាប់ចំណងនៅកន្លែងមួយ ។ ១១ថ្ងៃក្រោយមក គឺនៅពេលព្រលឹមនៃថ្ងៃទី១៧-១-៤៧ នាងទៀងដឹងថា មានមនុស្សម្នាក់ចូលមកស្រាយចំណងចេញពីភ្នែក ។ ចំណងរបើក នាងឃើញមនុស្សម្នាក់ជាតិយួន មាឌស្ដួមខ្ពស់ សក់រួញអង្គាដី មាន

អាយុប្រហែល៣២ឆ្នាំ ។ បុរសនេះបណ្ដើរនាងទៀង (ដៃនិងភ្នែកស្រាយចំណងអស់ហើយ) កាត់វាលស្រែធំល្វឹងល្វើយឆ្ងាយដាច់កន្ទុយភ្នែក ។ នៅតាមផ្លូវគេឃើញតែខ្មោចកំបុតក្បាល...។ គួរឲ្យតក់ស្លុតខ្លាំងណាស់ទៅទៀត បន្ទាប់ពីបានពិនិត្យសំលៀកបំពាក់របស់ខ្មោចមក គេដឹងថាខ្មោចទាំងនោះជាខ្មែរទាំងអស់ ។ នាងទៀងស្រាលខ្លួនដូចសំឡី អារម្មណ៍លែងនៅនឹងខ្លួនទៅហើយ ទោះជើងជំពប់នឹងដុំថ្មហូរឈាមយ៉ាងណាក៏លែងឈឺចាប់អ្វីទៅហើយ ។ នាងយកដៃស្ទាបក្បាលម្ដងៗហើយគិតថា ៖ « ឱ ! ក្បាលខ្ញុំមុខជាដាច់ចោលជាមួយនឹងគេនៅទីនេះដែរឬយ៉ាងណា ? » ។

ម៉ោងប្រហែល១២, មេវៀតមិញនេះក៏បែរក្រោយមកប្រាប់នាងទៀងថា ៖ នេះគឺភូមិបឹង ! ។ កញ្ញាភ្ញាក់ហើយលាន់មាត់ថា..ឱ ! ។ ព្រោះនាងដឹងថា ៖ ចាប់ពីភូមិបឹងនេះទៅ នៅខាងកើតគឺភូមិចៃឌី រួចហើយគឺភូមិស្លែង បន្ទាប់ទៅគឺភូមិចុងព្រៃដែលជាស្រុកកំណើត ។ ប្រហែលនៅម៉ោង១រសៀល យួនដ៏អាថ៌កំបាំងនេះនាំនាងទៀងចូលទៅកាន់ខ្ទមស្លឹកមួយស្ថិតនៅក្រោយវត្តចៃឌី ដែលមានគេរៀបចំបាយទឹកថាំទទួលរួចជាស្រេច ។ អ្នកទាំងពីរបរិភោគទល់មុខគ្នា ។ ទោះភ័យបារម្ភយ៉ាងណាក៏ដោយ នៅពេលនោះកញ្ញាអាយុ១៩ឆ្នាំលេបបាយជាមួយនឹងខបង្កងលើកចេញពីឆ្នាំងភ្លាមៗ យ៉ាងក្ដៅនិងយ៉ាងឆ្ងាញ់ពិសារ...។ នាងទៀងដឹងថាវៀតមិញនេះលបមើលមុខនាងម្ដងៗយ៉ាងយកចិត្តទុកដាក់ ។ លុះបរិភោគអាហារចប់សព្វគ្រប់ហើយកាលណា វៀតមិញក៏និយាយមកកាន់នាងទៀងថា ៖ សមមិត្តទៀងមានបុកពោរស្លូតត្រង់ណាស់ គ្មានកលល្បិចអ្វីទេ តើមិត្តស្គាល់ខ្ញុំឬទេ ? នាងទៀងគ្រវីក្បាលបង្ហាញកាយវិការថា ៖ ទេ ។

យួននេះក៏បន្តទៅទៀតថា ៖ ខ្ញុំឈ្មោះ ផាម-វ៉ាន់ស៊ីវ ជាមេគិញសម្ងាត់ឈានមុខប្រចាំស្រុកត្រាកូវ ។ អង្គការលើ (Câp Trên) បញ្ជាឲ្យខ្ញុំចូលប៉ុស្ដិ៍ចាប់សមមិត្តឯងជាច្រើនលើក ប៉ុន្តែមិនបានសំរេច ។ ដូច្នេះចំពោះព្រឹត្តិការណ៍ថ្ងៃទី៥-១-៨៧ ខ្ញុំបានចាត់ចែងប្រាប់គេឲ្យការពារសមមិត្តជាមុន ហេតុដូច្នេះហើយបានជាគេមិនសម្លាប់សមមិត្ត ។ អង្គការលើនឹងអប់រំសមមិត្តឲ្យជួយធ្វើការរដ្ឋាភិបាលរំដោះជាតិ ។ សមមិត្តបានរួចជីវិតនេះ ដោយសារតែអង្គការលើ.... ដូច្នេះសមមិត្តត្រូវតែដឹងគុណអង្គការលើ ។ ឥឡូវចូរសមមិត្តលើកដៃស្ដាំសច្ចាដោយស្មោះត្រង់ ហើយឆ្លើយនឹងសំនួរដែលអង្គការលើដាក់ទិសមកឲ្យខ្ញុំសួរ ៖

« ហេតុយ៉ាងដូចម្ដេចបានជាសមមិត្តរត់តាមបារាំង ? » ។

« ខ្ញុំមិនមែនរត់តាមបារាំងទេ, ខ្ញុំត្រូវជិះកង់តាមផ្លូវនេះទៅផ្ទះរបស់ខ្ញុំនៅឃុំភឿកហ៊ីង ។ ខ្ញុំមិនអាចឆ្លងព្រៃកដ៏ធំនេះបានទេ ព្រោះស្ពានបានឆេះអស់រលីង

ទៅហើយ ។ នៅពេលដែលខ្ញុំកំពុងតែស្ទុះស្ទាររកមធ្យោបាយឆ្លងព្រៃក ស្រាប់តែពួកភៀសខ្លួនអស់ទាំងនោះមកដល់ស្របផ្លូវគ្នាជាមួយខ្ញុំតែម្តងទៅ » ។

« តើសមមិត្តទៀងស្គាល់នរណាជាមិត្ត នរណាជាសត្រូវទេ ? » ។

ពេលនោះកញ្ញាទៀងអង្គុយគិតយ៉ាងយូរទើបនាងឆ្លើយថា ៖

« វៀតណាមនិងខ្មែរជាមិត្ត ជាពិសេសដូចបងដូចប្អូន ព្រោះយើងមានដើមកំណើតក្នុងឥណ្ឌូចិនជាមួយគ្នា ខុសគ្នាតែភាសាប៉ុណ្ណោះ ។ សត្រូវរបស់យើងគឺបារាំង ព្រោះពួកនេះចូលមកឈ្លានពានប្រទេសយើង » ។

« តើសមមិត្តស្ម័គ្រចិត្តលះបង់គ្រួសារចូលបំពើរបបរួម ចូលបំពើរដ្ឋាភិបាលរំដោះជាតិឬទេ ? » ។

« ខ្ញុំសែនស្ម័គ្រចិត្ត ! » ។

អ្នកទាំងពីរនាក់សើចដោយត្រេកអរ និងពេញចិត្តរៀងខ្លួន ។ ប៉ុន្តែសេចក្តីត្រេកអរនោះមានគំនិតផ្សេងៗគ្នាស្រឡះ ។ ផាម-វ៉ាន់ស៊ីវត្រេកអរព្រោះរួចជីវិត ថ្ងៃណាមួយមានឱកាសនាងនឹងរត់ចូលខាងបារាំងវិញ ។ យប់នោះ ផាម-វ៉ាន់ស៊ីវក៏ជូននាងទៀងទៅកាន់ភូមិភឿកហ៊ីង ដើម្បីជួបឪពុកម្តាយនាងវិញ ។

ថ្ងៃទី១៨-១-៤៧ម៉ោង២អាធ្រាត យើងទាំងពីរនាក់បានទៅដល់មុខផ្ទះ ។ តែ ! ទ្វាររបងចេញចូលត្រូវស្ទះបិទជិត... ព្រោះក្នុងកាលៈទេសៈនោះ ខ្មែរកម្ពុជាក្រោមដែលនឹកៗទៅគួរឲ្យអាសូរ ត្រូវបានបារាំងរត់ចោលម្តងទៀត ។ ខ្មែរអភ័ព្វទាំងនោះក៏នាំគ្នាកាប់ឫស្សីបន្លាធ្វើសំរាស់ទ្វាររបងយ៉ាងមាំ ដោយភ័យតក់ស្លុតខ្លាចចោរវៀតមិញមកធ្វើបាប...។

យើងទាំងពីរនាក់ឈរអោរនៅលើថ្នល់ចម្ងាយប្រហែល៣០ម៉ែត្រពីផ្ទះ ។ នាងទៀងក៏ស្រែកហៅឪពុកតាមបញ្ជារបស់ផាម-វ៉ាន់ស៊ីវ... ហៅហើយហៅទៀត តែគ្មានចម្លើយ... មួយស្របក់ស្រាប់តែឃើញភ្លើងចង្កៀងនៅក្នុងផ្ទះ ។ នាងទៀងត្រេកអរណាស់ក៏ស្រែកហៅម្តងទៀត ។ យាយ-តាត្រេកអរណាស់ដោយស្គាល់សម្លេងកូនស្រី ។ គាត់មកជិតទ្វាររបងផ្ទះ ហើយក៏សួរបញ្ជាក់អស់កិច្ចការយ៉ាងយូរទំរាំនឹងបើកទ្វាររបងឲ្យយើងទាំងពីរ ។យាយតានិយាយប្រាប់យើងថា គាត់លង់លក់ក្នុងដំណេក មិនបានឮសម្លេងគេហៅគាត់ភ្លាមៗទេ ដោយមកពីការអត់ងងុយអស់ពេលជាច្រើនយប់មកហើយ ក្នុងការរុករកនិងសោកស្តាយកូនស្រី ។

នៅថ្ងៃដដែល ពេលបាយព្រឹករួច ផាម-វ៉ាន់ស៊ីវ ប្រកាសបើកអង្គប្រជុំមួយយ៉ាងឱឡារិកនៅភូមិចុងព្រៃកន្លែងទីលានទាត់បាល់ ។ ផាម-វ៉ាន់ស៊ីវឃោសនាពន្យល់វែកញែកផានាអះអាងការពារជីវិតខ្មែរកម្ពុជាក្រោម ដែលមានទីលំនៅនៅឃុំភឿកហ៊ីងនេះ ។ គាត់បញ្ជាក់ថា អង្គការលើចាប់ផ្តើមបញ្ជូនភ្នាក់ងារថ្មី ដែលបាន

ទទួលការអប់រំយ៉ាងត្រឹមត្រូវ ទទួលស្គាល់ខ្មែរកម្ពុជាក្រោមជាមិត្ត ជាបងប្អូន យើងត្រូវរួបរួមសាមគ្គីគ្នាកំទេចដេញបារាំងជាសត្រូវរួម ផ្លាស់ចូលមកដឹកនាំបងប្អូនសមមិត្តជំនួសភ្នាក់ងារពីមុន ។

ផាម-វ៉ាន់ស៊ីវកាន់ស្មានាងទៀងបង្ហាញដល់អង្គប្រជុំហើយនិយាយថ្លែងថា ៖ សមមិត្តទៀងពីដើមធ្លាប់បានធ្វើការបំរើបារាំង តែឥឡូវនេះសមមិត្តទៀងបានភ្ញាក់រលឹកស្ម័គ្រចិត្តចូលបំរើរបបរួមវិញហើយ អង្គការលើក៏លើកលែងទោសឲ្យសមមិត្តទៀងភ្លាម ។ រដ្ឋាភិបាលរំដោះជាតិចេញប្រកាសលើកលែងឈប់ប្រកាន់ទោសបងប្អូនខ្មែរចាប់តាំងពីពេលនេះទៅ ។ ចំណែកភ្នាក់ងាររៀតមិញពីមុននោះមានកំហុសធ្ងន់ណាស់ ឥឡូវនេះអង្គការលើប្រមូលនាំយកទៅ «លត់ដំ» ទុកជាគំរូ ។ សូមសមមិត្តទាំងអស់ឈប់ភ័យរត់គេចតទៅទៀត សុំរក្សាសេចក្ដីស្ងប់ស្ងៀម ចូរចេញប្រកបការងារតរៀងទៅ ព្រោះត្រូវរដូវច្រូតមកដល់ហើយ..។ បើមិត្តៗមានការអ្វីគួរឲ្យសៅហ្មង ចូរមករាយការណ៍ប្រាប់សមមិត្តទៀងនេះចុះ សមមិត្តទៀងអាចពាំនាំពាក្យរបស់សមមិត្តទាំងអស់ទៅដល់ខ្ញុំ ខ្ញុំនឹងដោះស្រាយជូនភ្លាម ។ ចាប់តាំងពីថ្ងៃនេះទៅ ខ្ញុំអនុញ្ញាតឲ្យសមមិត្តទៀងចេញចូលជួបខ្ញុំបានគ្រប់ពេលវេលា ។ និយាយរួចហើយ ផាម-វ៉ាន់ស៊ីវលើកដៃស្ដាំទះស្មានាងទៀងព្រមទាំងសួរបញ្ជាក់ថា «តើសមមិត្តយល់ព្រមទេ?» ។ នាងទៀងងក់ក្បាលយល់ព្រមជំនួសចម្លើយ ។ មុននឹងលាចេញពីនាងទៀងទៅ ផាម-វ៉ាន់ស៊ីវបានចុះហត្ថលេខាលើក្រដាស់មួយសន្លឹកតូច រួចហុចឲ្យនាងព្រមទាំងនិយាយខ្សិបៗទៅកាន់នាងថា ៖ អ្នកណាកាន់លិខិតនេះ គឺជាភ្នាក់ងារគិញសម្ងាត់ពិសេស (Trinh xat giên) ។ បើចង់ជួបខ្ញុំ គ្រាន់តែបង្ហាញលិខិតនេះដល់អ្នកនាំផ្លូវ (giao thon) ទៅ គេនឹងនាំសមមិត្តទៅជួបខ្ញុំភ្លាម ។ លុះផាម-វ៉ាន់ស៊ីវលាចេញផុតទៅ នាងទៀងពិនិត្យមើលលិខិតនោះ មានសរសេរលេខ 36X និងអក្សរបីបួនម៉ាត់ទៀតជាពាក្យកាត់សញ្ញាសំគាល់ ដែលនាងទៀងមិនយល់ថាមានន័យយ៉ាងម៉េចទេ ។

តាំងពីថ្ងៃនោះមក នាងទៀងមានកាតព្វកិច្ចចាំបាច់បំផុត គឺត្រូវជួបផាម-វ៉ាន់ស៊ីវជាស្ងាត់បំផុត ដើម្បីធ្វើសេចក្ដីរាយការណ៍ ម្ដងក្នុងមួយខែ ។ នាងទៀងត្រូវដើរម្ដងៗចម្ងាយយ៉ាងតិច២០គ.ម. ដើម្បីទៅជួបមេគិញសម្ងាត់នេះ ។ កន្លែងដែលជួបនិងអ្នកនាំផ្លូវត្រូវប្ដូរជារៀងរាល់ពេល ដោយដើរតាមក្មេងៗ ដែលមានអាយុយ៉ាងច្រើន ១៣ឆ្នាំ ដែលជាអ្នកនាំផ្លូវ ។ ពេលជួបគ្នាម្ដងៗ ផាម-វ៉ាន់ស៊ីវជជីកដេញដោលសួរនាងទៀងពីអាកប្បកិរិយារបស់ខ្មែរនៅឃុំ ភឿកហ៊ីង នេះ ។

ដូច្នេះជីវិតខ្មែរកម្ពុជាក្រោមនៅឃុំភឿកហ៊ីង ស្ថិតនៅក្នុងកណ្ដាប់ដៃនាងទៀង ហើយជីវិតនាងទៀងក៏ស្ថិតនៅក្នុងកណ្ដាប់ដៃខ្មែរទាំងនោះដែរ ។ ព្រោះឧបមាថា

នៅពេលនោះនាងទៀងនិយាយប្រាប់មេគិញថា ខ្មែរនេះទៀងត្រង់នឹងវាទេ តែនៅថ្ងៃក្រោយ អ្នកនោះប្រែជាក្បត់វាទៅវិញ នាងទៀងត្រូវជាប់ចោទពីបទឃុបឃិតស៊ីគ្រលុំជាមួយអ្នកនោះ តើនាងទៀងត្រូវធ្វើដូចម្តេច ? នាងទៀងត្រូវតែស្លាប់ ! ។ ដោយឥតតក់ស្លុតខ្វល់ខ្វាយចំពោះរឿងនេះ នាងទៀងក៏អង្វរឪពុក សុំរត់ចាកចេញពីទីនោះ ។ ប៉ុន្តែតាគីម-វណ្ណៈ ជាឪពុកខំពន្យល់កូនស្រីជាច្រើន ហើយនៅទីបញ្ចប់គាត់និយាយថា ៖

«បើកូនរត់រួចម្នាក់ គ្រួសារយើងទាំងអស់ត្រូវស្លាប់!» ។

នៅថ្ងៃទី២៧-១-៨៧ នាងទៀងបានទទួលសំបុត្រពីក្រសួងអប់រំ ដើម្បីហៅឲ្យចូលរៀនសាលាគរុកោសល្យតាមរបៀបថ្មី ដែលស្ថិតនៅភូមិ បាក់ត្រាង ។ រយៈពេលដែលត្រូវរៀនមានចំនួន១ខែគត់ ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ ។

រួចហើយវាបញ្ជូននាងមកធ្វើគ្រូបង្រៀននៅសាលាបឋមសិក្សាក្នុងឃុំភឿកហ៊ីង វត្តប្រទក្សសិលានិគ្រោធវិញ ។ មុខវិជ្ជាដែលត្រូវបង្រៀនគឺភាសាខ្មែរ-យួនដល់កូនសិស្សជាតិខ្មែរ។ ប្រាក់ខែដែលវៀតមិញបើកឲ្យមានចំនួន១០$ បូករួមទាំងអង្ករ២០លីត្រ និងអំបិល១លីត្រ ។ លុះដល់ខែឧសភា១៩៨៧ វៀតមិញចេញបញ្ជាថ្មីឲ្យនាងបង្រៀនតែពេលព្រឹក, ពេលល្ងាចត្រូវចេញជួយឃោសនាជាមួយភ្នាក់ងារឃោសនាឈានមុខ ។

ពេលនោះជាពេលដែលមានគ្រោះថ្នាក់យ៉ាងធ្ងន់មួយលើកទៀត ។ ព្រោះនៅពេលយប់ ត្រូវទៅឃោសនាពន្យល់រាស្ត្រខ្មែរដែលមានទីលំនៅនៅក្បែរប៉ុស្តិ៍បារាំងឲ្យរត់ថយចេញឲ្យអស់ ។

ដើម្បីផ្តិនភ្នែកខ្មែរកម្ពុជាក្រោមឲ្យគោរពនិងជឿនូវឃ្លា « មិត្តភាពខ្មែរ-យួន-លាវ » ថាមិនមែនជាការបោកប្រាស់, នៅពេលនោះគឺក្នុងឆ្នាំ១៩៨៧ វៀតមិញក្នុងខេត្តត្រាវិញសំរាំងជ្រើសរើសបានខ្មែរកម្ពុជាក្រោមជាអ្នកចេះដឹង ដើម្បីចាត់តែងតាំងទៅតាមក្រសួងនានាដូចជា ៖

- ក្រសួងឃោសនាការ ៖ វាដាក់លោកសឺន-ភឿករដ្ឋ ជាអតីតមេធាវី, លោកឡាំ-ថៃ (ជាបងថ្លៃរបស់លោកសឺង-ង៉ុកថាញ់) និងលោកសឺន-ង៉ុកភឿក ។
- ក្រសួងសន្តិសុខ «គិញ» វាចាត់តែងតាំងលោក សឺង-ង៉ុកសួរ និងអ្នកស្រីផាក ។
- ក្រសួងអប់រំនិងសិក្សាធិការ វាចាត់តែងតាំងលោកថាច់-ថោន, អាចារ្យចែក និងនាងកញ្ញាទៀងជាគ្រូបង្រៀនកូនសិស្សជាតិខ្មែរ បង្រៀនមុខវិជ្ជាភាសាខ្មែរ-យួន ។

❑